

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Evangelická teologická fakulta

Název práce: **Dospělí lidé s autismem**

Autor: **Petra Nováková**

Cíl práce je velmi obecný (cílem bakalářské práce nemůže být pouze popis diagnózy; zde ani ne popis problému).

Téma práce nebylo vhodně zvolené. Přestože se dospělostí u lidí s poruchou autistického spektra zabývá málo autorů, kompilace z jejich tvorby není dostačující. Dospělost člověka s poruchou autistického spektra zahrnuje problematiku vzdělání, práce, volného času, vztahů atd. Není možné v jedné práci obsáhnout vše, autorka se spíše měla zaměřit na jeden z aspektů (např. zmapovat možnosti středního vzdělání lidí s autismem či možnosti založení rodiny u člověka s vysokofunkčním autismem či Aspergerovým syndromem apod.).

Terminologie použitá v práci je mnohdy nevhodná („autistická porucha“, s.3 - spíše „porucha autistického spektra“, „lidé bez autismu“, s.8 - lépe „lidé, kteří nemají poruchu autistického spektra“, pokud je vůbec nutné takto definovat, taktéž „autistická žena“, s.53, slovo „jedinec“, s.12 bych jednoznačně nahradila slovem „člověk“ apod.). Jazykový styl práce je neadekvátní (nekonzistentní terminologie, mnoho vět v textu je psáno stylem prostě sdělovacím, např. s. 35: „Cítí, co doposud nikdy nepocítil.“ apod.).

Autorka rozdělila práci do tří základních částí. První se zabývá popisem autismu, druhá aspekty dospělosti, třetí je věnována příběhům lidí s autismem.

První část je rozdělena do kapitol popisujících charakteristiky autismu. Při charakteristice diagnózy autorka využila více zdrojů, nerozlišila však již, které jsou podstatné, a které již třeba překonané (připouštím, že toto hodnocení nemusela sama znát, měla však využít možnosti konzultace s odborníky). Oblasti popisu symptomů autismu (a odpovídající členění kapitol první části práce) jsou celkem logicky utříděny, nabízí se však třídění podle „triády problémových oblastí“, se kterou pracuje odborná literatura (např. Thorová, K.: Poruchy autistického spektra. Praha: Portál, 2006.). Pro účely kapitoly 2. *Komunikace* byly vybrány pouze dílčí aspekty řeči. V kapitolách 3. *Emoce* a 4. *Sociální vztahy a sociální chování* je problematika s rozmanitostí popsána, příčiny jsou však podány zjednodušeně. V kapitole 5. *Obsedantní chování, zvláštní zájmy a rituály* je chování celkem dobře popsáno, nicméně závěr autorky za kapitolou je nepatřičný, příliš všeobecný a plytký. Kapitola 6. *Způsob vnímání a myšlení lidí s autismem* nabízí útržkovité informace. Někdy autorka zaměňuje vnímání typické pro určitou skupinu lidí s

poruchami autistického spektra za obecnou společnou vlastnost všech lidí s touto diagnózou (např. zvýšený práh bolesti).

Druhá část obsahuje kapitoly popisující charakteristické oblasti důležité pro dospělého člověka. V kapitole 1. *Dospívání* autorka vychází především z vlastní zkušenosti, což není dostatečné. V bakalářské práci je třeba vycházet z odborné literatury. Obě úvodní kapitoly 1. *Dospívání* a 2. *Vzdělání* jsou nedostačující. Jde-li o stěžejní kapitoly práce (vzhledem k názvu a vytyčenému cíli), je to závažný nedostatek. Kapitola 3. *Zaměstnání* obsahuje několik zajímavých postřehů, které jsou ale několikrát opakovány. V závěru kapitoly jsou uspořádány (podkapitola 3.3). U některých bodů je naznačena možnost řešení, u jiných ne. Kapitola 4. *Osamostatnění* pojednává o možnostech bydlení dospělých lidí s poruchami autistického spektra.

Třetí oddíl práce, chápaný jako praktická část, zpracovává tři kazuistiky lidí s poruchou autistického spektra. Účel zařazení tohoto oddílu je nejasný. Pro účely praktické části jsou příběhy nevhodně zvoleny (dva jsou převzaty z literatury a periodického tisku). Jak zdroj kazuistik, tak způsob jejich zpracování a délka se výrazně liší (rozpětí od $\frac{3}{4}$ strany do 3 stran). Kromě toho, v praktické části práce by měl autor představit některý konkrétní problém, provést vlastní šetření nebo alespoň od respondentů získat informace a zhodnotit je v závěru. Uvedení kazuistiky paní Jany je sporné (odborný personál autorce neposkytl informace, není zřejmé, kdo dal k uveřejnění souhlas). Oceňuji však snahu autorky zabývat se situací paní Jany s výhledem na zlepšení.

V závěru práce autorka opakuje (či znovu rozvíjí) některé obecné úvahy uvedené v práci dříve, přičemž nejde o shrnutí dílčích závěrů práce (takové učiněny nebyly).

Seznam literatury je celkem obsáhlý a svědčí o snaze autorky pojmout problematiku poctivě. Literatura je však použita bez výběru vhodných zdrojů a eliminace těch méně odpovídajících účelu práce. Citace zdrojů je nekonzistentní.

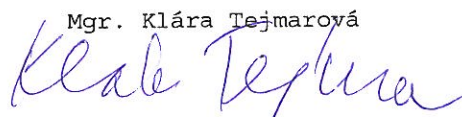
Za práci autorka zařadila přílohy. Součástí je rozhovor s pracovníkem jedné z organizací, která pomáhá lidem se změněnou pracovní schopností v orientaci na trhu práce (Máme otevřeno). Jako otázku k obhajobě nabízím: Proč autorka neprovedla podobný rozhovor s pracovníkem jiného zařízení s podobným zaměřením a neporovnala jejich odpovědi či nevyvodila závěr, byť velmi konkrétní?

U práce především oceňuji snahu věnovat se nepříliš popsanému tématu. Hlavní nedostatek vidím v nedostatečném konzultování tématu, cíle práce a podoby praktické části (vše je velmi obecné, nepřináší mnoho nového).

Práci hodnotím stupněm E (dostatečně).

V Praze 2.1.2008

Mgr. Klára Tejmarová

SPC VERTIKALA
PŘI ZÁKLADNÍ ŠKOLE SPECIÁLNÍ
ROOSEVELTOVA 8
Praha 6, 160 00
e-mail: spc.vertikala@volny.cz
t: 022 421 054, 724 219 335